Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Tredje Afdeling)

17. juli 2014*

»Præjudiciel forelæggelse — område med frihed, sikkerhed og retfærdighed — direktiv 2003/109/EF — artikel 2, artikel 4, stk. 1, artikel 7, stk. 1, og artikel 13 — »EU-opholdstilladelse for fastboende udlænding« — betingelser for meddelelse — ophold, der er lovligt og uden afbrydelse i værtsmedlemsstaten i fem år forud for indgivelsen af ansøgningen — person, der har familiemæssig tilknytning til en fastboende udlænding — gunstigere nationale bestemmelser — virkninger«

I sag C-469/13,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Tribunale di Verona (Italien) ved afgørelse af 27. august 2013, indgået til Domstolen den 30. august 2013, i sagen:

Shamim Tahir

mod

Ministero dell'Interno,

Questura di Verona,

har

DOMSTOLEN (Tredje Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, M. Ilešič, og dommerne C.G. Fernlund, A. Ó Caoimh (refererende dommer), C. Toader og E. Jarašiūnas,

generaladvokat: Y. Bot

justitssekretær: A. Calot Escobar,

på grundlag af den skriftlige forhandling,

efter at der er afgivet indlæg af:

— den italienske regering ved G. Palmieri, som befuldmægtiget, bistået af avvocato dello Stato G. Palatiello

— den tyske regering ved T. Henze og B. Beutler, som befuldmægtigede

— den franske regering ved F.-X. Bréchot og D. Colas, som befuldmægtigede

* Processprog: italiensk.

— den nederlandske regering ved M. Noort og M. Bulterman, som befuldmægtigede

— den polske regering ved B. Majczyna, som befuldmægtiget

— Europa-Kommissionen ved M. Condou-Durande og A. Aresu, som befuldmægtigede,

og idet Domstolen efter at have hørt generaladvokaten har besluttet, at sagen skal pådømmes uden forslag til afgørelse,

afsagt følgende

Dom

1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 7, stk. 1, og artikel 13, sammenholdt med artikel 2, litra e), og artikel 4, stk. 1, i Rådets direktiv 2003/109/EF af 25. november 2003 om tredjelandsstatsborgeres status som fastboende udlænding (EUT 2004 L 16, s. 44), som ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/51/EU af 11. maj 2011 (EUT L 132, s. 1, herefter »direktiv 2003/109«).

2 Anmodningen er blevet indgivet i forbindelse med en tvist mellem på den ene side Shamim Tahir og på den anden side Ministero dell'Interno (indenrigsministeriet) og Questura di Verona (politipræfekturet i Verona) vedrørende sidstnævntes afslag på en af Shamim Tahir indgivet ansøgning om udstedelse af en EU-opholdstilladelse for fastboende udlændinge.

Retsforskrifter

EU-retten

Direktiv 2003/109

3 Følgende fremgår af fjerde og sjette betragtning til direktiv 2003/109:

»(4) Integrationen af tredjelandsstatsborgere, der er fastboende i medlemsstaterne, er en meget vigtig faktor til fremme af den økonomiske og sociale samhørighed, som er en af [Unionens] grundlæggende målsætninger i overensstemmelse med traktaten.

[...]

(6) Hovedkriteriet for meddelelse af status som fastboende udlænding bør være varigheden af opholdet på medlemsstatens område. Opholdet skal have været lovligt og uden afbrydelse som vidnesbyrd om personens tilknytning til landet. Der bør fastsættes en vis fleksibilitet, så der kan tages hensyn til omstændigheder, der medfører, at en person midlertidigt må forlade det pågældende lands område.«

4 Det anføres i direktivets 17. betragtning:

»Harmoniseringen af betingelserne for at opnå status som fastboende udlænding fremmer den gensidige tillid mellem medlemsstaterne. I nogle medlemsstater udstedes permanente eller tidsubegrænsede opholdstilladelser på betingelser, der er gunstigere end fastsat ved dette direktiv.

Traktaten udelukker ikke muligheden af at anvende gunstigere betingelser, men inden for rammerne af dette direktiv bør det dog fastsættes, at tilladelser, der er udstedt på gunstigere og dermed ikke-harmoniserede betingelser, ikke giver adgang til opholdsret i de andre medlemsstater.«

5 Direktivets artikel 1, litra a), med overskriften »Formål« bestemmer:

»Dette direktiv har til formål at fastlægge:

a) de betingelser, hvorpå en medlemsstat meddeler tredjelandsstatsborgere, der opholder sig lovligt på dens område, status som fastboende udlænding eller inddrager denne status, og de dertil knyttede rettigheder, […]

[...]«

6 Dette direktivs artikel 2, litra b), e) og g), indeholder med henblik på det nævnte direktiv følgende definitioner:

»b) »fastboende udlænding«: en tredjelandsstatsborger, der har opnået status som fastboende udlænding i henhold til artikel 4-7

[...]

e) »familiemedlemmer«: tredjelandsstatsborgere, som opholder sig i den pågældende medlemsstat i overensstemmelse med Rådets direktiv 2003/86/EF af 22. september 2003 om ret til familiesammenføring [EUT L 251, s. 12] […]

[...]

g) »[EU]-opholdstilladelse for fastboende udlænding«: opholdstilladelse, som medlemsstaten udsteder, når den pågældende person opnår status som fastboende udlænding«.

7 Artikel 3 i direktiv 2003/109 fastsætter direktivets anvendelsesområde. I henhold til denne artikels stk. 1 finder det nævnte direktiv »anvendelse på tredjelandsstatsborgere, der opholder sig lovligt på en medlemsstats område«. Samme artikels stk. 2 og 3 præciserer, at direktiv 2003/109 ikke finder anvendelse på visse kategorier af tredjelandsstatsborgere, og at det ikke er til hinder for anvendelse af gunstigere bestemmelser, der måtte gælde i henhold til bestemte internationale aftaler.

8 Direktivets kapitel II, der omfatter artikel 4-13, omhandler tildeling af status som fastboende udlænding i en medlemsstat.

9 Samme direktivs artikel 4 med overskriften »Opholdets varighed« bestemmer i stk. 1:

»Medlemsstaterne meddeler tredjelandsstatsborgere, der har opholdt sig lovligt og uden afbrydelse på deres område i fem år umiddelbart forud for indgivelsen af den relevante ansøgning, status som fastboende udlænding.«

10 Artikel 5 i direktiv 2003/109, med overskriften »Betingelser for at opnå status som fastboende udlænding« fastsætter i stk. 1:

»Medlemsstaterne kræver af tredjelandsstatsborgere bevis for, at de til sig selv og de familiemedlemmer, som de har forsørgerpligt over for, råder over:

a) faste og regelmæssige indtægter, der er tilstrækkelige til, at de pågældende kan forsørge sig selv og deres familiemedlemmer uden social bistand fra den pågældende medlemsstat. Medlemsstaterne vurderer disse indtægter på grundlag af deres art og regelmæssighed og kan tage hensyn til mindsteniveauet for lønninger og pensioner forud for ansøgningen om opnåelse af status som fastboende udlænding

b) en sygeforsikring, der dækker alle de risici, der normalt er dækket for den pågældende medlemsstats egne statsborgere.«

11 Direktivets artikel 7, stk. 1, har følgende ordlyd:

»For at opnå status som fastboende udlænding skal den pågældende tredjelandsstatsborger indgive en ansøgning til de kompetente myndigheder i den medlemsstat, hvor vedkommende opholder sig. Tredjelandsstatsborgeren vedlægger den i henhold til national ret fastsatte dokumentation for, at vedkommende opfylder betingelserne i artikel 4 og 5, samt, hvis det er påkrævet, gyldig rejselegitimation eller en bekræftet kopi heraf.«

[...]«

12 Stk. 2 og 4 til nævnte direktivs artikel 8 med overskriften »[EU]-opholdstilladelse for fastboende udlændinge« har følgende ordlyd:

»2. Medlemsstaterne udsteder [EU]-opholdstilladelse for fastboende udlændinge til fastboende udlændinge. Tilladelsen er gyldig i mindst fem år. Ved udløbet forlænges den automatisk efter ansøgning, hvis det er påkrævet.

[...]

4. Når en medlemsstat udsteder en EU-opholdstilladelse for fastboende udlændinge til en tredjelandsstatsborger, som den har tildelt international beskyttelse, indsætter den følgende bemærkning i den berørte fastboende udlændings EU-opholdstilladelse under »bemærkninger«: »International beskyttelse tildelt af [medlemsstatens navn] den [dato]«.«

13 Artikel 13 i direktiv 2003/109 med overskriften »Gunstigere nationale bestemmelser« bestemmer:

»Medlemsstaterne kan udstede permanente eller tidsubegrænsede opholdstilladelser på gunstigere vilkår end fastsat i dette direktiv. Sådanne opholdstilladelser giver ikke adgang til opholdsret i andre medlemsstater som omhandlet i kapitel III i dette direktiv.«

14 Direktivets kapitel III med overskriften »Ophold i de andre medlemsstater« fastsætter i artikel 14, stk. 1:

»En fastboende udlænding opnår ret til at opholde sig i andre medlemsstater end den, der har givet vedkommende status som fastboende udlænding, i en periode på over tre måneder, forudsat at betingelserne i dette kapitel er opfyldt.«

15 Nævnte kapitels artikel 16 omhandler familiemedlemmer. Det hedder i bestemmelsens stk. 1 og 2:

»1. Hvis en fastboende udlænding udøver sin opholdsret i en anden medlemsstat, og hvis familien allerede levede sammen i den første medlemsstat, har de familiemedlemmer, der opfylder betingelserne i artikel 4, stk. 1, i direktiv 2003/86/EF, ret til at ledsage eller slutte sig til den fastboende udlænding.

2. Hvis en fastboende udlænding udøver sin opholdsret i en anden medlemsstat, og hvis familien allerede levede sammen i den første medlemsstat, har andre familiemedlemmer end dem, der er omfattet af artikel 4, stk. 1, i direktiv 2003/86/EF, ret til at ledsage eller slutte sig til den fastboende udlænding.«

Direktiv 2003/86

16 I henhold til artikel 1 er formålet med direktiv 2003/86 »at fastsætte betingelserne for udøvelsen af retten til familiesammenføring for tredjelandsstatsborgere, der har lovligt ophold på medlemsstaternes område«.

Italiensk ret

17 Artikel 9 i lovdekret nr. 286 af 25. juli 1998 om de konsoliderede bestemmelser vedrørende indvandring og betingelser, som udlændinge skal opfylde (almindeligt tillæg til GURI nr. 139 af 18.8.1998, herefter »lovdekret nr. 286/1998«), som ændret ved lovdekret nr. 3 af 8. januar 2007 om gennemførelse af direktiv 2003/109 om tredjelandsstatsborgeres status som fastboende udlænding (GURI nr. 24 af 30.1.2007), fastsætter i stk. 1:

»En udlænding, som i mindst fem år har haft en gyldig opholdstilladelse, og som godtgør at råde over en indtægt, som ikke er lavere end den årlige socialydelse, og, i tilfælde af en ansøgning vedrørende sine familiemedlemmer, en tilstrækkelig indtægt […] og en passende bolig, der opfylder minimumskravene i [de relevante bestemmelser i national ret], kan ansøge om udstedelse af [EU]-opholdstilladelse som fastboende udlænding til sig selv og sine familiemedlemmer, som defineret i artikel 29, stk. 1.«

18 Artikel 29, stk. 1, litra a), i lovdekret nr. 286/1998 bestemmer:

»Udlændingen kan ansøge om familiesammenføring med følgende familiemedlemmer:

a) ægtefælle, fra hvem vedkommende ikke er separeret i henhold til lov, og som er mindst 18 år. […]«

19 Med overskriften »Ansøgning om opholdstilladelse« bestemmes i stk. 1-4 til artikel 16 i dekret nr. 394 af 31. august 1999 fra republikkens præsident om gennemførelsesbestemmelser til de konsoliderede bestemmelser vedrørende indvandring og betingelser, som udlændinge skal opfylde, i overensstemmelse med artikel 1, stk. 6, i lovdekret nr. [286/1998] (almindeligt tillæg til GURI nr. 190 af 3.11.1999), som ændret ved dekret nr. 334 af 18. oktober 2004 fra republikkens præsident om ændring og supplering af dekret nr. 394 af 31. august 1999 om indvandring (almindeligt tillæg til GURI nr. 17 af 10.2.2005), følgende:

»1. Med henblik på udstedelse af opholdskort som omhandlet i artikel 9 i [lovdekret nr. 286/1998] skal den pågældende indgive en skriftlig ansøgning, udfærdiget på en formular der er i overensstemmelse med den, der er godkendt ved dekret udstedt af [indenrigsministeren].

2. I ansøgningen, som skal indgives til præfekturet ved udlændingens opholdssted, skal sidstnævnte angive:

a) sin fulde identitet

b) det sted eller de steder, hvor den pågældende har opholdt sig i Italien i de seneste fem år

c) sit opholdssted

d) sine indtægtskilder, […]

[…]

4. Med forbehold af artikel 9, stk. 2, og artikel 30, stk. 4, i de konsoliderede bestemmelser og når der er tale om en ansøgning vedrørende familiemedlemmer i medfør af artikel 9, stk. 1 og artikel 29, stk. 1, litra ba), i nævnte konsoliderede bestemmelser, skal de i stk. 2 nævnte oplysninger og den i stk. 3 anførte dokumentation i nærværende artikel ligeledes omfatte ægtefælle og hjemmeboende børn under 18 år, for hvilke der ligeledes ansøges om opholdskort. Herudover skal der forelægges dokumentation for følgende:

a) status som ægtefælle eller som mindreårigt barn […]

b) adgang til en bolig […]

c) indtægter […], under hensyntagen til samboende familiemedlemmer, som ikke forsørges.«

Tvisten i hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

20 Den 28. februar 2012 indgav Shamim Tahir, der er pakistansk statsborger, hos Questura di Verona en ansøgning om at opnå en EU-opholdstilladelse for fastboende udlænding i sin egenskab af ægtefælle til Saeed Tahir, der ligeledes er pakistansk statsborger. Sidstnævnte har en sådan opholdstilladelse.

21 Ansøgningen blev afvist af Questura di Verona med den begrundelse, at Shamim Tahir, der kun havde opholdt sig i Italien siden den 15. marts 2010 i medfør af et indrejsevisum med henblik på familiesammenføring med sin ægtefælle, ikke opfyldte det i artikel 9 i lovdekret nr. 286/1998 fastsatte krav, hvorefter det er nødvendigt at have været i besiddelse af en gyldig opholdstilladelse i mindst fem år.

22 Shamim Tahir indbragte sagen for Tribunale di Verona med påstand om annullation af denne afgørelse om afvisning. Under påberåbelse af den italienske lovgivning har hun gjort gældende at have ret til en EU-opholdstilladelse for fastboende udlændinge, eftersom hun er familiemedlem til Saeed Tahir, som allerede havde status som fastboende udlænding i Italien, og at hun således var fritaget for det førnævnte krav. Shamim Tahir har navnlig gjort gældende, at hendes fortolkning af artikel 9 i lovdekret nr. 286/1998 er berettiget i henhold til artikel 13 i direktiv 2003/109. Denne artikel 9 fastsætter nemlig en foranstaltning, der er gunstigere end den i direktiv 2003/109 fastsatte, for så vidt som det ikke er nødvendigt for et familiemedlem til en person, der har opnået status som fastboende udlænding, at opfylde betingelsen om, at opholdet i Italien skal have været lovligt og uden afbrydelse i fem år.

23 Questura di Verona har anført, at den betingelse om ophold, der er fastsat i nævnte artikel 9, er en forudsætning for at opnå en EU-opholdstilladelse for fastboende udlændinge, idet betingelsen er et krav i henhold til artikel 4, stk. 1, i direktiv 2003/109, og at den omhandlede lovgivning ikke indeholder nogen undtagelse i denne henseende.

24 Den forelæggende ret har i sin afgørelse redegjort for, at artikel 9, stk. 1, i lovdekret nr. 286/1998 under visse betingelser vedrørende tilstrækkelige indtægter og en passende bolig udvider muligheden for udstedelse af en EU-opholdstilladelse for fastboende udlændinge til familiemedlemmer til en tredjelandsstatsborger, der allerede har opnået en sådan tilladelse. I denne forbindelse vedrører betingelsen om fem års ophold alene denne statsborger og ikke dennes familiemedlemmer. Denne fortolkning bekræftes desuden af visse afgørelser fra nationale domstole. Den forelæggende ret har rejst spørgsmålet, om denne bestemmelse er i strid med direktiv 2003/109, for så vidt som det følger af dette direktiv, at ansøgeren til denne tilladelse, for at tilladelsen kan udstedes, skal have været fastboende i den pågældende medlemsstat.

25 Under disse omstændigheder har Tribunale di Verona besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»1) Skal artikel 7, stk. 1, i direktiv 2003/109 fortolkes således, at betingelsen i […] artikel 4, stk. 1, [i direktiv 2003/109] om, at opholdet i medlemsstaten skal have været lovligt og uden afbrydelse i fem år, og hvis opfyldelse skal dokumenteres i forbindelse med indgivelse af ansøgningen om [EU-opholdstilladelse for fastboende udlændinge], også kan gælde for en anden person end ansøgeren, som har familiemæssig tilknytning til vedkommende i henhold til […] artikel 2, litra e), [i direktiv 2003/109]?

2) Skal artikel 13, første punktum, i direktiv 2003/109 fortolkes således, at der blandt de gunstigere vilkår for medlemsstaternes udstedelse af permanente eller tidsubegrænsede [EU-opholdstilladelser for fastboende udlændinge] også er det vilkår, hvorefter de i […] artikel 2, litra e), [i direktiv 2003/109] definerede familiemedlemmer til den, der allerede har opnået status som fastboende udlænding, også kan opfylde betingelsen for tildeling af status som fastboende udlænding ved at påberåbe sig referencepersonens lovlige ophold uden afbrydelser i fem år i den pågældende stat, jf. direktivets artikel 4, stk. 1, uafhængigt af varigheden af ansøgerens ophold i den medlemsstat, hvor ansøgningen indgives?«

Om de præjudicielle spørgsmål

Det første spørgsmål

26 Med det første spørgsmål ønsker den forelæggende ret oplyst, om artikel 7, stk. 1, i direktiv 2003/109 skal fortolkes således, at et familiemedlem, som defineret i direktivets artikel 2, litra e), til en person, som allerede har opnået status som fastboende udlænding, kan fritages for den i direktivets artikel 4, stk. 1, fastsatte betingelse, hvorefter en tredjelandsstatsborger, for at opnå denne status, skal have opholdt sig lovligt og uden afbrydelse i den pågældende medlemsstat i fem år umiddelbart forud for indgivelsen af den relevante ansøgning.

27 I denne henseende skal det bemærkes, at Domstolen allerede har fastslået, at den ordning, der er blevet indført ved direktiv 2003/109, tydeligt anfører, at erhvervelse af status som fastboende udlænding i henhold til dette direktiv er underlagt en særlig procedure og desuden forpligtelsen til at opfylde de præcise betingelser i dette direktivs kapitel II (dom Kamberaj, C-571/10, EU:C:2012:233, præmis 66).

28 Domstolen har således udtalt, at artikel 4 i direktiv 2003/109 fastsætter, at medlemsstaterne forbeholder meddelelse af status som fastboende udlænding for tredjelandsstatsborgere, der har opholdt sig lovligt og uden afbrydelse på deres område i fem år umiddelbart forud for indgivelsen af den relevante ansøgning. Dette direktivs artikel 5 betinger erhvervelsen af denne status af bevis for, at tredjelandsstatsborgeren, der ansøger om ret til denne status, råder over tilstrækkelige indtægter og en sygeforsikring. Endelig præciserer samme direktivs artikel 7 de processuelle krav til opnåelse af nævnte status (dom Kamberaj, EU:C:2012:233, præmis 67).

29 Der er imidlertid intet i ordlyden af artikel 7, eller i nogen anden bestemmelse i direktiv 2003/109, der lader formode, at et familiemedlem som omhandlet i dette direktivs artikel 2, litra e), for at opnå status som fastboende udlænding som fastsat i dette direktiv kan fritages fra betingelsen om, at opholdet skal have været lovligt og uden afbrydelse på den pågældende medlemsstats område i fem år forud for indgivelsen af den relevante ansøgning.

30 Derimod følger det af en samlet læsning af artikel 4 og 7 i direktiv 2003/109, sammenholdt med sjette betragtning til direktivet, at den nævnte opholdsbetingelse er en forudsætning for at meddele status som fastboende udlænding.

31 Det skal nemlig bemærkes, at artikel 7 i direktiv 2003/109 indeholder en udtrykkelig henvisning til betingelserne i dette direktivs artikel 4 og 5. Ansøgningen, der indgives til en medlemsstats kompetente myndigheder af en tredjelandsstatsborger, skal følgelig vedlægges dokumentation for, at vedkommende opfylder betingelserne, og således navnlig opholdsbetingelsen. På den anden side fremgår det af sjette betragtning til nævnte direktiv, at hovedkriteriet for meddelelse af status som fastboende udlænding bør være varigheden af opholdet på medlemsstatens område. Denne betragtning præciserer, at dette ophold skal have været lovligt og uden afbrydelse som vidnesbyrd om personens tilknytning til landet.

32 Domstolen har således allerede fastslået, at det bl.a. fremgår af fjerde og sjette betragtning til direktiv 2003/109, at direktivet har som sit hovedformål at integrere tredjelandsstatsborgere, der er fastboende i medlemsstaterne (jf. i denne retning dom Singh, C-502/10, EU:C:2012:636, præmis 45).

33 Domstolen har ligeledes fastslået, at således som det følger af artikel 4, stk. 1, i og sjette betragtning til direktiv 2003/109, er det varigheden af det lovlige og uafbrudte ophold på fem år, der vidner om den omhandlede persons tilknytning til landet og således om, at personen er fastboende (jf. i denne retning dom Singh, EU:C:2012:636, præmis 46).

34 Det må derfor konkluderes, at betingelsen om, at opholdet skal have været lovligt og uden afbrydelse på den pågældende medlemsstats område i fem år forud for indgivelsen af den relevante ansøgning, som fastsat i artikel 4, stk. 1, i direktiv 2003/109, er en forudsætning for at kunne opnå status som fastboende udlænding som fastsat i dette direktiv, således at en tredjelandsstatsborger kan indgive en ansøgning i medfør af dette direktivs artikel 7, stk. 1, for at opnå denne status, udelukkende såfremt vedkommende selv, personligt, opfylder denne betingelse.

35 I det foreliggende tilfælde fremgår det af de for Domstolen fremlagte sagsakter, at sagsøgeren i hovedsagen på tidspunktet for indgivelse af sin ansøgning om EU-opholdstilladelse for fastboende udlændinge havde haft ophold på italiensk område i en periode på mindre end to år. Denne sagsøger synes derfor ikke at opfylde betingelsen i artikel 4, stk. 1, i direktiv 2003/103, hvilket det tilkommer den forelæggende ret at efterprøve.

36 I øvrigt indeholder dette direktiv ganske vist bestemmelser om familiemedlemmers opholdsret, således som disse er defineret i direktivets artikel 2, litra e). Disse bestemmelser omhandler dog den særlige situation, hvor familiemedlemmer til en tredjelandsstatsborger, der har status som fastboende udlænding i den første medlemsstat, udøver sin opholdsret i en anden medlemsstat. Således fastsætter direktivets artikel 16 den ret til og de betingelser, i henhold til hvilke disse medlemmer kan ledsage eller slutte sig til denne udlænding i denne anden medlemsstat.

37 Henset til samtlige ovenstående betragtninger skal det første spørgsmål besvares med, at artikel 4, stk. 1, og artikel 7, stk. 1, i direktiv 2003/109 skal fortolkes således, at et familiemedlem, som defineret i direktivets artikel 2, litra e), til en person, som allerede har opnået status som fastboende udlænding, ikke kan fritages for den betingelse fastsat i direktivets artikel 4, stk. 1, ifølge hvilken en tredjelandsstatsborger, for at opnå denne status, skal have opholdt sig lovligt og uden afbrydelse i den pågældende medlemsstat i fem år umiddelbart forud for indgivelsen af den relevante ansøgning.

Det andet spørgsmål

38 Med det andet spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 13 i direktiv 2003/109 skal fortolkes således, at den tillader en medlemsstat på gunstigere vilkår end fastsat i dette direktiv at udstede en EU-opholdstilladelse for fastboende udlændinge til et familiemedlem som omhandlet i dette direktivs artikel 2, litra e).

39 I denne henseende skal det indledningsvis bemærkes, at en sådan tredjemandsstatsborgers mulighed for at få udstedt en opholdstilladelse, uden at vedkommende opfylder den i direktivets artikel 4, stk. 1, fastsatte betingelse om et ophold, der er lovligt og uden afbrydelse i denne medlemsstat, kan bestå i den i artikel 13, i direktiv 2003/109 fastsatte mulighed for, at medlemsstaterne tillades at udstede permanente eller tidsubegrænsede opholdstilladelser på gunstigere vilkår end fastsat i dette direktiv.

40 Det fremgår imidlertid af 17. betragtning til direktiv 2003/109, at harmoniseringen af betingelserne for at opnå status som fastboende udlænding fremmer den gensidige tillid mellem medlemsstaterne. I denne forbindelse anføres det i denne betragtning, at permanente eller tidsubegrænsede opholdstilladelser, som udstedes på betingelser, der er gunstigere end fastsat ved dette direktiv, ikke giver adgang til opholdsret i de andre medlemsstater.

41 Selv om artikel 13, i direktiv 2003/109 således overlader medlemsstaterne den ovennævnte mulighed, kan der, ifølge den utvetydige ordlyd af andet punktum i denne bestemmelse, kun være tale om »opholdstilladelser, [som ikke] giver […] adgang til opholdsret i andre medlemsstater som omhandlet i kapitel III i dette direktiv«.

42 Som det bl.a. fremgår af artikel 2, litra b), sammenholdt med artikel 14, stk. 1, i direktiv 2003/109, giver en EU-opholdstilladelse for fastboende udlænding, i princippet, sin indehaver ret til at opholde sig i andre medlemsstater end den, der har givet vedkommende status som fastboende udlænding, i en periode på over tre måneder.

43 En opholdstilladelse, som udstedes i overensstemmelse med nævnte direktivs artikel 13, af en medlemsstat til et familiemedlem som omhandlet i artikel 2, litra e), i samme direktiv, på gunstigere vilkår end fastsat i EU-retten, må derfor ikke under nogen omstændigheder være en EU-opholdstilladelse for fastboende udlændinge som omhandlet i nævnte direktiv.

44 Henset til de ovenstående betragtninger skal det andet spørgsmål besvares med, at artikel 13 i direktiv 2003/109 skal fortolkes således, at den ikke tillader en medlemsstat, på gunstigere vilkår end fastsat i dette direktiv, at udstede en EU-opholdstilladelse for fastboende udlændinge til et familiemedlem som omhandlet i dette direktivs artikel 2, litra e).

Sagens omkostninger

45 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Tredje Afdeling) for ret:

1) **Artikel 4, stk. 1, og artikel 7, stk. 1, i Rådets direktiv 2003/109/EF af 25. november 2003 om tredjelandsstatsborgeres status som fastboende udlænding, som ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/51/EU af 11. maj 2011, skal fortolkes således, at et familiemedlem som defineret i direktivets artikel 2, litra e), til en person, som allerede har opnået status som fastboende udlænding, ikke kan fritages for betingelsen fastsat i**

samme direktivs artikel 4, stk. 1, ifølge hvilken en tredjelandsstatsborger, for at opnå denne status, skal have opholdt sig lovligt og uden afbrydelse i den pågældende medlemsstat i fem år umiddelbart forud for indgivelsen af den relevante ansøgning.

2) **Artikel 13 i direktiv 2003/109, som ændret ved direktiv 2011/51, skal fortolkes således, at den ikke tillader en medlemsstat, på gunstigere vilkår end fastsat i dette direktiv, at udstede en EU-opholdstilladelse for fastboende udlændinge til et familiemedlem som omhandlet i dette direktivs artikel 2, litra e).**

Underskrifter